

Харківський національний університет міського господарства
імені О.М. Бекетова
(повне найменування вищого навчального закладу)

ННІ Архітектури, містобудування та дизайну
(повне найменування інституту, назва факультету (відділення))
Кафедра урбаністики та містобудування
(повна назва кафедри (предметної, циклової комісії))

Пояснювальна записка

до кваліфікаційної роботи здобувача
перший (бакалаврський)
(освітньо-кваліфікаційний рівень)

на тему:

**«ДИТЯЧА ШКОЛА МИСТЕЦТВ
ПО ВУЛ. КЛОЧКОВСЬКА, М. ХАРКІВ»**

Виконав: здобувач 4 курсу,
Групи А 2022-2
напряму підготовки (спеціальності)
19 Архітектура та будівництво
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)
191 Архітектура та містобудування
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)
ОП Архітектура та містобудування
(шифр і назва напряму підготовки, спеціальності)

Бура В.В.
(прізвище та ініціали)

Керівник Данілов С.М.
(прізвище та ініціали)

Рецензент Шулик В.В.
(прізвище та ініціали)

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ О. М. БЕКЕТОВА

Навчально-науковий інститут «Архітектури, містобудування та дизайну»

Кафедра кафедра «Урбаністики та містобудування»

Освітній рівень «Бакалавр»

Спеціальність «191 – «Архітектура та містобудування»

Освітня програма «Архітектура та містобудування»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувача кафедри УтМ

Данилов С.М.

«17» березня 2026 року

З А В Д А Н Н Я

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Бура Віалетта Віталіївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема проєкту (роботи) «Дитяча школа мистецтв по вул. Клочковська, м. Харків»

керівник(и) проєкту (роботи): Данилов С.М., д.арх., доц.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від

«17» березня 2026 року № 255-03

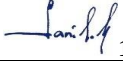
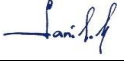
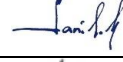
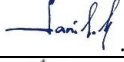
2. Строк подання здобувачем проєкту (роботи) **«18» червня 2026 р.**

3. Вихідні дані до проєкту (роботи): завдання на дипломне проєктування, результати переддипломної практики, топографічна зйомка території, аналітичні дослідження (аналіз аналогів об'єкту проєктування), графоаналітичні матеріали.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити): РОЗДІЛ 1 АНАЛІЗ АНАЛОГІВ ДИТЯЧИХ ШКОЛ МИСТЕЦТВ. РОЗДІЛ 2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ДИТЯЧОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ, РОЗДІЛ 3. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ, РОЗДІЛ 4. ОХОРОНА ПРАЦІ.

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Схеми містобудівного аналізу території проєктування, фотофіксація ділянки проєктування, опорний план (М 1:500), генеральний план (М 1:500), плани поверхів архітектурного об'єкту (М 1:200), фасади М (1:200), розріз М (1:200), об'ємно-просторова модель архітектурного об'єкту, видові перспективи архітектурного об'єкту.

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Данилов С.М. д.арх., доц. каф. УтаМ	 17.03.2026	 .06.2026
2	Данилов С.М. д.арх., доц. каф. УтаМ	 17.04.2026	 .06.2026
3	Кузнецова Г.В., к.е.н., доц. каф. ЕтаМ	 .05.2026	 .06.2026
4	Левашова Ю. С., к.т.н., доцент каф. ОПтаБЖД	 .05.2026	 .06.2026

7. Дата видачі завдання **17 березня 2026 р.**

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1	Визначення теми дипломного проєкту, обґрунтування вибору обраного об'єкту, вступ	Березень 2026	Виконано
2	Аналіз аналогів обраного об'єкту проєктування, збір і аналіз інформації	Березень 2026	Виконано
3	Містобудівний аналіз території проєктування (аналітичні схеми, опорний план, генеральний план)	Квітень 2026	Виконано
4	Архітектурно-планувальне рішення обраного об'єкту проєктування (графічне оформлення планів, фасадів, розрізу)	Квітень 2026 Травень 2026	Виконано
5	Об'ємно-просторове рішення обраного об'єкту проєктування (графічне оформлення видових перспектив, 3-Д моделі, видові ракурси)	Квітень 2026 Травень 2026	Виконано Виконано
6	Розробка пояснювальної записки (1 розділ роботи)	Травень 2026	Виконано
7	Розробка пояснювальної записки (2 розділ роботи)	Травень 2026	Виконано
8	Виконання завдань суміжних розділів дипломного проєкту (3,4,5 розділи роботи)	Травень 2026 Червень 2026	Виконано Виконано
9	Оформлення пояснювальної записки (всі розділи роботи) – перевірка на плагіат	Червень 2026	Виконано
10	Оформлення загальної експозиції графічного матеріалу	Червень 2026	Виконано
11	Захист кваліфікаційної роботи	Червень 2026	Виконано

Здобувач
(підпис)

(прізвище та ініціали)
Бура В.В.

Керівник кваліфікаційної роботи

(підпис)
Данилов С.М.
(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ ДИТЯЧИХ ШКОЛ МИСТЕЦТВ.....	7
1.1. Juilliard School (Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки).....	7
1.2. Vrå Children and Culture Center (Данія).....	10
1.3. Палац творчості школярів (Астана, Казахстан).....	13
1.4. Київська дитяча академія мистецтв (Україна).....	15
2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ДИТЯЧОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ.....	17
2.1. Містобудівний аналіз території розташування дитячої школи мистецтв.....	17
2.2. Вирішення генерального плану нового об'єкту та благоустрій території.....	22
2.3. Об'ємно-просторове рішення дитячої школи мистецтв.....	25
2.4. Архітектурно-конструктивне рішення дитячої школи мистецтв.....	31
4. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ.....	33
4.1. Загальна інформація.....	33
4.2. Розрахунок вартості проектних робіт.....	35
5. ОХОРОНА ПРАЦІ.....	37
5.1. Забезпечення охорони праці на законодавчому рівні.....	37
5.2. Аналіз умов праці та виявлення потенційних небезпек на об'єкті проектування.....	40
5.3. Дослідження ризику реалізації потенційних небезпек на об'єкті проектування.....	42
5.4. Розробка організаційно-технічних, архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на покращення умов праці на об'єкті проектування....	46
5.5 Висновки.....	48
СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ	50

ВСТУП

Сучасний розвиток суспільства неможливий без формування духовно багатой, творчо активної та культурно освіченої особистості. Особливу роль у цьому процесі відіграють заклади мистецької освіти, які забезпечують естетичне виховання дітей та молоді, сприяють розвитку їхніх творчих здібностей, художнього смаку й культурної свідомості. Дитячі школи мистецтв є важливими осередками культурного життя міст і регіонів, адже саме в них закладаються основи художньої освіти, формуються навички творчого мислення та професійної самореалізації.

Актуальність теми бакалаврської роботи зумовлена необхідністю дослідження особливостей функціонування та архітектурно-просторової організації дитячих шкіл мистецтв у сучасних умовах. У період активного розвитку освітнього середовища та модернізації культурних установ постає потреба у створенні комфортних, функціональних та естетично виразних просторів, що відповідатимуть сучасним вимогам навчання і творчого розвитку дітей. Особливої уваги потребують заклади мистецької освіти у великих містах України, зокрема у Харкові, який традиційно є одним із провідних культурних і освітніх центрів країни.

Дитяча школа мистецтв у місті Харків має стати не лише навчальним закладом, а й багатофункціональним культурним простором, відкритим для громади та інтегрованим у міське середовище. Важливим завданням сучасного проєктування є створення архітектурного об'єкта, що поєднуватиме функціональність, безпечність, доступність та художню виразність. Організація такого середовища повинна враховувати психологічні та вікові особливості дітей, специфіку мистецької освіти, а також сучасні тенденції в архітектурі та дизайні освітніх закладів.

Крім того, актуальність роботи визначається необхідністю розвитку культурної інфраструктури Харкова в умовах соціальних і містобудівних змін. Відновлення та створення нових культурно-освітніх закладів сприятиме збереженню мистецьких традицій, підтримці талановитої молоді та

підвищенню культурного рівня населення. Проєктування дитячої школи мистецтв також має важливе соціальне значення, адже забезпечує умови для творчої самореалізації дітей та формування гармонійного середовища для навчання і розвитку.

Метою бакалаврської роботи є розробка проєкту дитячої школи мистецтв у місті Харків із урахуванням сучасних архітектурно-планувальних, функціональних та естетичних вимог. Для досягнення поставленої мети необхідно вирішити низку завдань: проаналізувати сучасний стан і тенденції розвитку закладів мистецької освіти; дослідити вітчизняний та зарубіжний досвід проєктування подібних об'єктів; визначити основні принципи формування архітектурного середовища дитячої школи мистецтв; розробити функціонально-планувальну структуру будівлі та сформувати художньо-образне рішення проєкту.

Об'єктом дослідження є дитяча школа мистецтв як заклад позашкільної мистецької освіти. Предметом дослідження виступають архітектурно-планувальні та функціонально-просторові особливості формування дитячої школи мистецтв у міському середовищі Харкова.

У процесі виконання бакалаврської роботи використовуються методи аналізу наукової літератури, порівняльного аналізу аналогів, функціонально-планувального моделювання, а також принципи сучасного архітектурного проєктування. Теоретичною основою дослідження є праці у сфері архітектури громадських будівель, освітнього середовища та мистецьких закладів.

Практичне значення роботи полягає у можливості застосування отриманих результатів та проєктних рішень під час подальшого проєктування й розвитку закладів мистецької освіти в Україні. Запропоновані архітектурні рішення можуть бути використані для створення сучасного, комфортного та функціонального середовища, що сприятиме творчому розвитку дітей та активізації культурного життя міста Харків.

1. АНАЛІЗ АНАЛОГІВ ДИТЯЧИХ ШКОЛ МИСТЕЦТВ

1.1. Juilliard School (Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки)

Juilliard School – один із найвідоміших мистецьких навчальних закладів світу, розташований у культурному комплексі Lincoln Center на Мангеттені в Нью-Йорку. Будівля знаходиться у щільному міському середовищі вздовж Broadway та West 65th Street і є важливою частиною культурного центру міста. Таке розташування забезпечує тісний зв'язок закладу з театрами, концертними майданчиками та громадськими просторами Нью-Йорка, формуючи єдине культурне середовище [1].

Первісна будівля школи була спроектована архітектором Pietro Belluschi у 1960-х роках за участю Eduardo Catalano та Helge Westerann. Архітектура споруди відповідала принципам модернізму та бруталізму, для яких характерні монументальність, чітка геометрія форм і використання натурального каменю. У 2009 році будівлю було реконструйовано та розширено архітектурним бюро Diller Scofidio + Renfro спільно з FXCollaborative у межах оновлення Lincoln Center. Головною ідеєю реконструкції стало перетворення закритої академічної споруди на відкритий громадський культурний простір.

Архітектурне рішення Juilliard School поєднує риси модернізму та сучасної архітектури. Первісний образ будівлі характеризувався масивними формами, глухими фасадами та облицюванням травертином. Після реконструкції архітектура стала більш легкою та відкритою. Основними засобами художньої виразності стали великі скляні фасади, прозорість внутрішнього простору, активне використання природного освітлення та поєднання каменю, скла і металу. Скляний фасад концертного залу Alice Tully Hall створює візуальний зв'язок між внутрішнім середовищем і містом, демонструючи творчий процес переходом та залучаючи громадськість до культурного життя закладу (рис. 1.1).

Рисунок 1.1. Загальний вигляд будівлі Juilliard School

Функціональна схема будівлі побудована за принципом поєднання навчальних, творчих і громадських просторів. У структурі школи розміщені навчальні аудиторії, музичні класи, репетиційні приміщення, танцювальні студії, театральні та концертні зали, бібліотека, адміністративні приміщення, а також громадські зони для відпочинку та комунікації студентів. Одним із головних елементів комплексу є концертний зал Alice Tully Hall, який використовується для проведення виступів, концертів та культурних заходів. Особливістю функціональної організації є взаємозв'язок між освітніми та публічними просторами, завдяки чому будівля активно взаємодіє з міським середовищем (рис. 1.2).

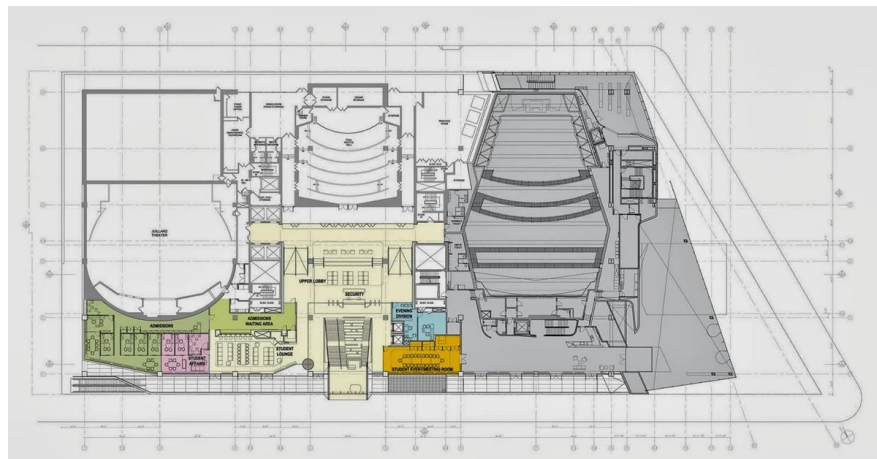

Рисунок 1.2. Перший поверх Juilliard School

Планувальна структура школи має вертикальну організацію та базується на чіткому функціональному зонуванні. Навчальні приміщення групуються відповідно до напрямів мистецької діяльності, а концертні та громадські простори винесені у найбільш доступні частини будівлі. Внутрішній простір

організований навколо системи відкритих комунікацій та атріумних зон, що забезпечують візуальні зв'язки між поверхами. Під час реконструкції було створено новий головний вестибюль із відкритими сходами та великими громадськими просторами. Важливим елементом планування стало консольне розширення будівлі у бік Broadway, що дозволило збільшити площу закладу без значного розширення забудови на рівні вулиці (рис. 1.3).

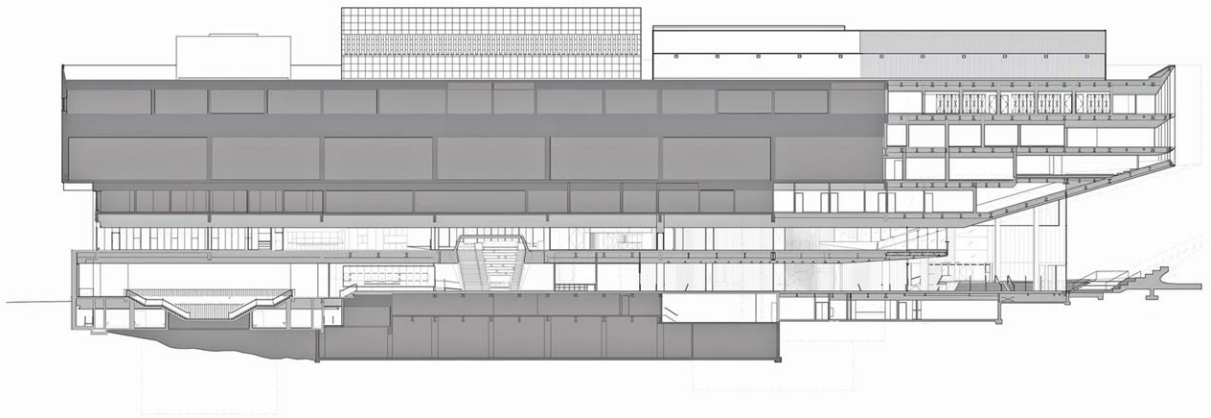

Рисунок 1.3. Розріз Juilliard School

Конструктивна система будівлі базується на поєднанні монолітного залізобетонного каркаса первісної споруди та сучасних металевих конструкцій, використаних під час реконструкції. Основу будівлі становить залізобетонний каркас із великопрольотними перекриттями, що забезпечують гнучкість внутрішнього планування. Для реалізації консольного розширення були застосовані металеві ферми та просторові конструкції. Фасадна система виконана у вигляді навісних скляних конструкцій, які забезпечують максимальне природне освітлення внутрішніх просторів. Особливу увагу приділено акустичним конструкціям концертних і репетиційних залів, де використано звукоізоляційні оболонки та спеціальні оздоблювальні матеріали для забезпечення високої якості звучання.

Juilliard School є важливим прикладом сучасного мистецького навчального закладу, у якому вдало поєднані освітні, культурні та громадські функції. Архітектурне та функціональне рішення комплексу демонструє сучасний підхід до формування творчого освітнього середовища та може бути

використане як аналог при проєктуванні дитячої школи мистецтв у місті Харків.

1.2. Vrå Children and Culture Center (Данія)

Vrå Children and Culture Centre – сучасний дитячий та культурний центр у місті Вро у Данії, який поєднує функції школи, дитячого садка, бібліотеки, спортивного та громадського простору. Комплекс розташований у природному середовищі серед лісових насаджень і відкритих зелених просторів, що стало основою архітектурної концепції проєкту. Будівля створена як соціальний і культурний центр громади, де діти та мешканці міста можуть навчатися, спілкуватися та проводити дозвілля разом [2].

Авторами проєкту є архітектурні бюро AART Architects та JAJA Architects у співпраці з інженерною компанією Søren Jensen.

Архітектурна концепція будівлі базується на інтеграції архітектури та природного ландшафту. Комплекс органічно вписаний у навколишнє середовище та взаємодіє з ним через систему внутрішніх дворів, озеленення та відкритих просторів. Архітектори прагнули стерти межу між природою та будівлею. У внутрішньому просторі використані природні образи: стовбури дерев трансформуються у тонкі колони в інтер'єрі, лісова структура переходить у систему дворів та зелених зон, а дерев'яна покрівля нагадує лісовий навіс.

Фасади будівлі виконані з використанням дерева, скла та натуральних матеріалів. Архітектурний образ характеризується простими геометричними формами, відкритістю та великою кількістю природного світла. Значну роль у композиції відіграє озеленення: дерева навколо комплексу працюють як природна система затінення, захищаючи приміщення від перегріву влітку та пропускаючи сонячне світло взимку. Простір між будівлею та природою використовується як навчальне та ігрове середовище (рис. 1.4).

Рисунок 1.4. Фасади Vrå Children and Culture Centre

Функціональна схема центру побудована за принципом об'єднання різних громадських та освітніх функцій під одним дахом. До складу комплексу входять школа, дитячий садок, бібліотека, спортивний зал, культурні простори та відкриті території для навчання й активного відпочинку. Основною ідеєю стало створення єдиного громадського середовища, де навчальний процес інтегрується з повсякденним життям громади. Будівля функціонує як багатофункціональний осередок для дітей різного віку та дорослих мешканців міста (рис. 1.5).

Рисунок 1.5. Генеральний план Vrå Children and Culture Centre

Планувальна структура комплексу організована за кластерним принципом. Основні функціональні блоки згруповані навколо центрального громадського простору – так званого «серця школи». Ця центральна площа об'єднує навчальні кластери, бібліотеку, спортивний зал, дитячий садок та громадські зони. Важливим елементом внутрішньої організації є велика відкрита сходовая зона, яка використовується не лише для комунікації, а і як

простір для зустрічей, відпочинку та проведення спільних заходів (рис. 1.6). Навчальні приміщення мають гнучке планування та тісний зв'язок із зовнішнім середовищем. Окремі входи для дитячого садка, молодших та старших учнів забезпечують комфортну адаптацію дітей різного віку.

Рисунок 1.6. Інтер'єрні рішення Vrå Children and Culture Centre

Конструктивна система комплексу базується на використанні сучасних каркасних конструкцій із широким застосуванням деревини. Основними конструктивними елементами є дерев'яний та комбінований каркас, великопрольотні конструкції громадських просторів і навісні фасадні системи зі скла та дерева. Дерев'яні елементи використовуються не лише конструктивно, а й як важлива частина архітектурного образу інтер'єру. Значна увага приділена екологічності та енергоефективності будівлі: комплекс побудований відповідно до стандарту DGNB Gold і має низький рівень вуглецевих викидів. Для озеленення території було висаджено близько 600 дерев, які формують природний мікроклімат навколо школи.

Vrå Children and Culture Center є прикладом сучасного освітнього простору, у якому поєднані архітектура, природа та громадське життя. Проєкт демонструє новий підхід до формування дитячих та культурних закладів, де будівля стає не лише місцем навчання, а й відкритим соціальним центром громади. Даний об'єкт може бути використаний як сучасний аналог при проєктуванні дитячої школи мистецтв у Харкові, особливо щодо інтеграції природного середовища, організації гнучких просторів та створення комфортного творчого середовища для дітей.

1.3. Палац творчості школярів (Астана, Казахстан)

Палац творчості школярів – один із найбільших сучасних позашкільних освітніх комплексів Казахстану, розташований у новому адміністративному районі Астани на проспекті Бауржана Момишули. Комплекс орієнтований на розвиток науки, мистецтва, спорту та технічної творчості школярів. Загальна площа споруди становить понад 46 тис. м² [3].

Проект був реалізований компанією Bazis-A Corporation.

Архітектурне рішення Палацу творчості школярів виконане у стилі сучасної високотехнологічної архітектури. Комплекс має динамічну композицію об'ємів, великі скляні фасади та виразну пластичну форму. Архітектори прагнули створити образ «міста майбутнього» для дітей, тому будівля поєднує футуристичні форми з масштабними громадськими просторами. У зовнішньому вигляді домінують скло, метал та світлі облицювальні матеріали. Значну роль відіграють великі прозорі поверхні, які забезпечують природне освітлення та відкритість внутрішнього середовища. Архітектурна композиція підкреслює багатофункціональність комплексу та його громадський характер (рис. 1.7).

Рисунок 1.7. Загальний вигляд будівлі Палацу творчості школярів

Функціональна схема комплексу побудована за принципом багатофункціонального дитячого міста, де поєднані освітні, спортивні, культурні та громадські функції. У будівлі розташовано понад 80 – 100 гуртків та секцій різного напрямку: музика, хореографія, образотворче

мистецтво, робототехніка, природничі науки, спорт та технічна творчість. До складу комплексу входять планетарій на 170 місць, обсерваторія, театральна зала, медіатека, лабораторії, телестудія, льодовий каток, басейн, спортивні зали, тенісні корти та багатофункціональні громадські простори. Щоденно центр відвідують тисячі дітей.

Планувальна структура будівлі є складною та багаторівневою. Комплекс організований навколо центрального громадського ядра, від якого розходяться функціональні блоки різного призначення. У структурі виділяються навчальні кластери, спортивна зона, культурно-видовищний блок та науково-технічний сектор. Простори мають гнучке планування, що дозволяє трансформувати приміщення для різних заходів. Важливим елементом є система внутрішніх атриумів та відкритих комунікацій, які забезпечують природне освітлення та візуальні зв'язки між різними частинами будівлі. Планування спрямоване на створення активного середовища для спілкування та творчої взаємодії дітей (рис. 1.8).

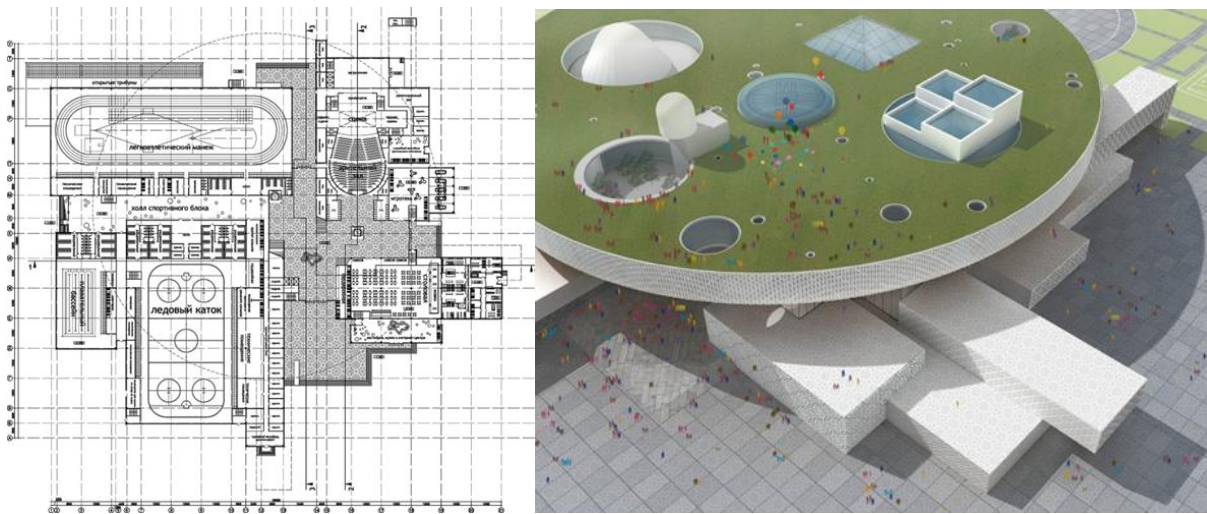

Рисунок 1.8. План першого поверху та 3Dмодель Палацу творчості школярів

Конструктивна система будівлі базується на монолітному залізобетонному каркасі з використанням великопрольотних металевих конструкцій у спортивних та громадських просторах. Для перекриття великих залів, льодової арени та планетарію застосовані просторові металеві ферми. Фасадна система виконана у вигляді навісних скляних конструкцій із металевим каркасом. Будівля оснащена сучасними інженерними системами,

включаючи енергоефективне освітлення, системи вентиляції та альтернативні джерела енергії. Значна увага приділена акустичним рішенням концертних і театральних залів.

Палац творчості школярів в Астані є прикладом сучасного багатофункціонального дитячого освітнього центру, у якому поєднані мистецькі, наукові та спортивні функції. Проєкт демонструє ефективну організацію великого громадського простору для дітей та може бути використаний як аналог при проєктуванні дитячої школи мистецтв у Харкові, особливо щодо формування багатофункціональної структури, громадських просторів та сучасного архітектурного образу.

1.4. Київська дитяча академія мистецтв (Україна)

Київська дитяча академія мистецтв імені М. І. Чембержі – один із найвідоміших мистецьких освітніх закладів України, розташований в Оболонському районі Києва. Академія була заснована у 1994 році Київською міською державною адміністрацією як інноваційний заклад безперервної мистецької освіти для дітей та молоді. Основною ідеєю закладу стало поєднання кількох рівнів мистецької освіти в єдиній системі – від підготовчого до професійного рівня [4].

Архітектурне рішення академії має риси сучасної громадської та освітньої архітектури кінця XX – початку XXI століття. Будівля вирізняється стриманою композицією об'ємів, великими віконними площинами та раціональним функціональним підходом. У зовнішньому образі поєднуються світлі фасадні матеріали, скляні елементи та пластичні акценти громадських зон. В інтер'єрах значна увага приділена природному освітленню, відкритості просторів та створенню комфортного творчого середовища для дітей різного віку (рис. 1.9).

Функціональна структура академії побудована як багатопрофільний мистецький освітній комплекс. У закладі функціонують відділення музичного, образотворчого, театального та хореографічного мистецтва. Також учні

здобувають повну загальну середню освіту. У структурі академії передбачені навчальні класи, художні майстерні, хореографічні зали, музичні аудиторії, концертні та театральні простори, репетиційні приміщення, бібліотека, студія аудіо- та відеозапису, адміністративні та громадські зони. Освітнє середовище організоване таким чином, щоб поєднувати загальноосвітній процес із постійною творчою діяльністю дітей.

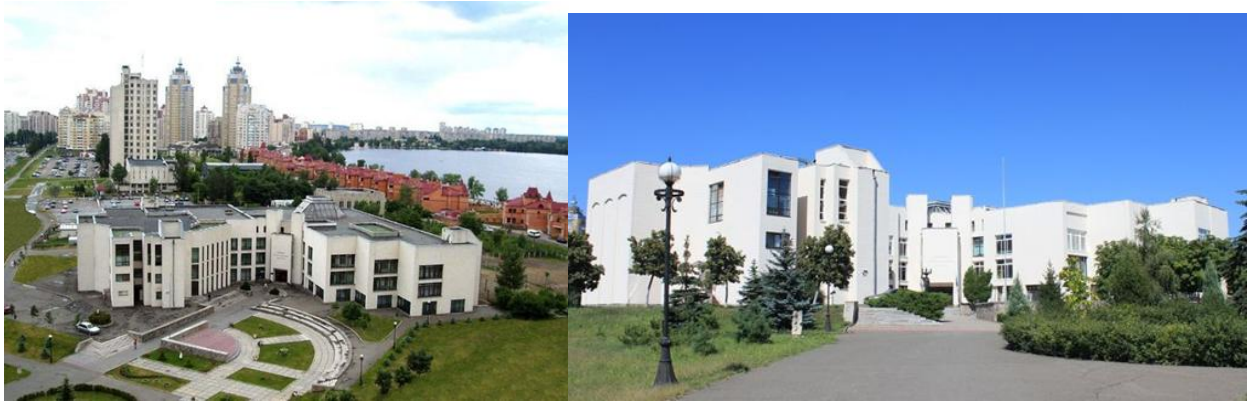

Рисунок 1.9. Загальний вигляд дитячої академії мистецтв

Планувальна структура будівлі базується на функціональному зонуванні за напрямками мистецтва. Навчальні блоки групуються відповідно до спеціалізацій, а громадські та концертні простори розташовані у найбільш доступних частинах комплексу. Значну роль відіграють просторі рекреації та комунікаційні зони, які використовуються як місця для виставок, творчого спілкування та проведення мистецьких заходів. Планування передбачає взаємозв'язок між навчальними та публічними просторами, що створює атмосферу відкритого творчого середовища.

Конструктивна система будівлі базується на залізобетонному каркасі з використанням великопрольотних конструкцій у концертних, театральних та хореографічних залах. Для фасадів застосовано поєднання навісних систем, скла та сучасних оздоблювальних матеріалів. Внутрішні простори адаптовані до акустичних вимог музичних і театральних приміщень. У концертних та репетиційних залах використані спеціальні звукоізоляційні конструкції та акустичне оздоблення.

Київська дитяча академія мистецтв є важливим прикладом сучасного мистецького освітнього закладу в Україні, де поєднані функції загальної

освіти, професійної мистецької підготовки та культурного центру. Для бакалаврської роботи на тему дитячої школи мистецтв у Харкові цей об'єкт може слугувати аналогом щодо організації багатофункціонального освітнього середовища, поєднання різних мистецьких напрямів у межах одного комплексу та створення сучасного творчого простору для дітей і молоді.

2. АРХІТЕКТУРНО-ПЛАНУВАЛЬНЕ ТА ОБ'ЄМНО-ПРОСТОРОВЕ РІШЕННЯ ДИТЯЧОЇ ШКОЛИ МИСТЕЦТВ

2.1. Містобудівний аналіз території розташування дитячої школи мистецтв

Проектований об'єкт передбачається розмістити поблизу центрального району міста Харків, на території зі сформованим міським середовищем, що характеризується наявністю розвинених транспортних зв'язків та інженерно-комунальної інфраструктури (рис. 2.1).

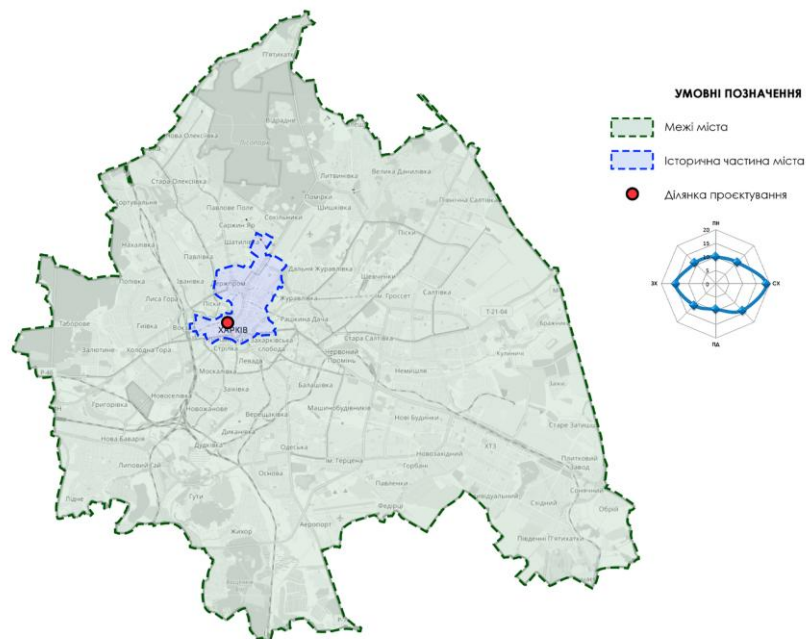

Рисунок 2.1. Схема розміщення ділянки в структурі міста

Для будівництва дитячої школи мистецтв обрано земельну ділянку, розташовану по вул. Ключківській 28 у Шевченківському районі м. Харкова (рис. 2.2).

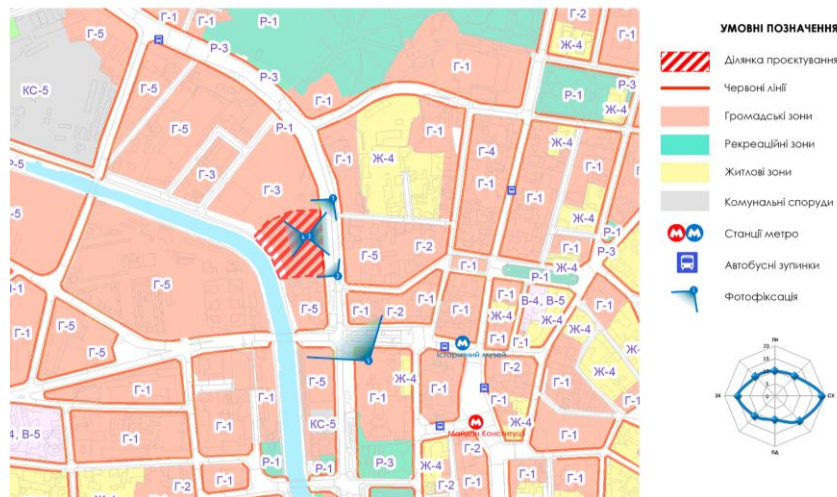

Рисунок 2.2. Схема розміщення ділянки в структурі району

Територія, обрана для розміщення дитячої школи мистецтв, характеризується вигідним розташуванням у структурі міста та зручними транспортними зв'язками. Вона знаходиться на вул. Клочківській, яка є однією з основних транспортних артерій Харкова та забезпечує сполучення між центральними районами міста і північною частиною житлової забудови.

Вулиця Клочківська відіграє важливу роль у функціонуванні міської транспортної мережі. Вона бере початок поблизу історичного центру Харкова та пролягає через значну частину Шевченківського району, поєднуючи центральні території з житловими масивами Олексіївки та приміськими напрямками. Завдяки значній протяжності та високій пропускну здатності магістраль забезпечує комфортний доступ до об'єкта з різних районів міста.

Розташування майбутньої дитячої школи мистецтв поблизу важливої транспортної осі створює сприятливі умови для щоденного відвідування закладу учнями, викладачами та батьками. Зручність під'їзду сприяє підвищенню доступності освітнього середовища та ефективній організації навчального процесу.

Аналіз існуючої функціональної організації та транспортно-пішохідних зв'язків території об'єкту проектування

Планувальна організація території виконується відповідно до вимог чинного містобудівного законодавства України, зокрема ДБН Б.1.1-22:2017 «Склад та зміст плану зонування території», а також ДБН Б.2.2-12:2019

«Планування та забудова територій». Зазначені нормативні документи визначають принципи функціонального зонування, вимоги до розміщення об'єктів громадського призначення, організації транспортного обслуговування та формування комфортного міського середовища [9, 10].

Ділянка проєктування розташована в межах сформованої міської забудови з розвиненою системою громадського обслуговування. Навколишня територія представлена переважно громадськими, освітніми, культурними та комерційними об'єктами, що забезпечують активне функціонування району протягом усього дня. Таке оточення є сприятливим для розміщення дитячої школи мистецтв, оскільки відповідає її суспільному та освітньому призначенню.

Важливою складовою навколишнього середовища є наявність озелених територій та громадських просторів, які позитивно впливають на санітарно-гігієнічний стан місцевості. Зелені насадження покращують мікроклімат, знижують рівень шумового навантаження та створюють комфортні умови для перебування дітей і проведення культурно-мистецьких заходів на відкритому повітрі.

Ділянка проєктування дитячої школи мистецтв розташована на вул. Клочківській у центральній частині міста Харкова та характеризується високим рівнем транспортної і пішохідної доступності. Безпосереднє примикання до вул. Клочківської, яка належить до магістралей загальноміського значення, забезпечує зручний зв'язок території з основними районами міста та сприяє ефективній організації транспортного обслуговування об'єкта.

Існуюча вулично-дорожня мережа дозволяє організувати безпечні під'їзди для індивідуального транспорту, службового обслуговування та висадки дітей. Уздовж магістралі функціонують зупинки громадського транспорту, що забезпечують регулярне автобусне, тролейбусне та маршрутне сполучення з різними районами Харкова.

Пішохідна доступність території є сприятливою завдяки наявності сформованої мережі тротуарів і пішохідних зв'язків. Ділянка безпосередньо пов'язана з прилеглими громадськими просторами, житловою забудовою, освітніми та адміністративними установами. Важливим елементом пішохідного середовища є рекреаційна зона вздовж набережної річки Лопань, яка створює комфортні умови для пересування та короткочасного відпочинку відвідувачів закладу.

Суттєвою перевагою території є близькість до станцій Харківського метрополітену. Найближчою є станція метро «Центральний ринок», розташована на Холодногірсько-Заводській лінії. У межах пішохідної доступності також знаходяться станції «Майдан Конституції» та «Історичний музей», які утворюють важливий пересадковий вузол центральної частини міста. Це забезпечує швидке та зручне сполучення закладу з усіма районами Харкова та підвищує доступність школи для учнів і викладачів (рис. 2.3).

Рисунок 2.3. Схема функціонального зонування та транспортно- пішохідної доступності

Таким чином, розташування ділянки в зоні розвиненої транспортної інфраструктури та поблизу ключових вузлів громадського транспорту створює сприятливі умови для функціонування дитячої школи мистецтв і забезпечує комфортний доступ до об'єкта для всіх категорій користувачів.

Природно-кліматичні та архітектурно-художні особливості міста Харкова

Особливості природного середовища Харкова значною мірою визначили напрямки його містобудівного розвитку та принципи формування архітектурного образу. Місто розташоване в північно-східній частині України та перебуває в межах помірно континентальної кліматичної зони. Для даного регіону характерні відносно холодні зимові періоди, тепле літо та помітні коливання температур протягом року, що враховується під час проєктування будівель і споруд різного призначення.

Згідно з вимогами ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 «Будівельна кліматологія» [11], територія Харкова належить до II температурної зони. Кліматичні умови характеризуються середньорічною температурою повітря близько $+7,5^{\circ}\text{C}$, річною кількістю атмосферних опадів на рівні 515 мм, середньою швидкістю вітру 4,0 м/с та відносною вологістю повітря близько 74 %.

При проєктуванні об'єктів архітектури необхідно враховувати також вітровий режим території. Харків входить до II вітрового району України, де протягом року спостерігаються помірні вітрові навантаження. У холодний період переважають повітряні потоки північно-західного та північно-східного напрямків, тоді як у літні місяці частіше фіксуються південні та південно-західні вітри. Ці фактори впливають на вибір конструктивних рішень, орієнтацію будівель, організацію природної вентиляції та захист фасадів від атмосферних впливів.

Кліматичні умови міста характеризуються достатньою кількістю сонячної радіації, що створює сприятливі передумови для забезпечення нормативної інсоляції приміщень. Водночас у теплий період року виникає необхідність використання архітектурних і технічних засобів сонцезахисту для підвищення комфорту внутрішнього середовища. Найбільша кількість опадів зазвичай припадає на літні місяці, зокрема на липень.

Важливим чинником формування просторової структури Харкова є рельєф місцевості. Місто розвивалося в межах долин річок Лопань, Харків та

Немишля, а також на прилеглих височинах, що зумовило наявність значних перепадів відміток рельєфу. Такі природні особливості сприяли формуванню виразних панорам, відкритих перспектив та різноманітних міських просторів. Прибережні території річок виконують не лише природоохоронну, а й рекреаційну функцію, формуючи систему озелених зон загальноміського значення.

Архітектурне середовище Харкова відзначається стилістичним різноманіттям. У забудові міста представлені пам'ятки класицизму, модерну, неокласицизму, конструктивізму та сучасної архітектури. Значний вплив на формування архітектурного образу Харкова справили масштабні містобудівні проекти першої половини XX століття, серед яких особливе місце займає площа Свободи та комплекс будівель у стилі конструктивізму, що стали символами міста.

На сучасному етапі розвитку Харків являє собою поєднання історичної спадщини та нових архітектурних рішень. Формування громадських просторів, освітніх і культурних об'єктів здійснюється з урахуванням природно-кліматичних особливостей території, історичного контексту та необхідності збереження унікального архітектурного характеру міського середовища.

2.2. Вирішення генерального плану нового об'єкту та благоустрій території

Генеральний план дитячої школи мистецтв розроблено відповідно до вимог чинних нормативних документів у галузі містобудування, архітектури та благоустрою територій, з урахуванням особливостей навколишньої забудови, транспортної ситуації та функціонального призначення об'єкта [12].

Будівництво закладу передбачається на земельній ділянці, яка на сьогодні використовується неефективно та потребує комплексної реконструкції. У межах території розташовані існуючі споруди та елементи благоустрою, що втратили своє функціональне призначення або перебувають

у незадовільному технічному стані. У зв'язку з цим на підготовчому етапі проєкту заплановано виконання демонтажних робіт із подальшим очищенням майданчика від непридатних конструкцій та покриттів.

Підготовка території також передбачає впорядкування існуючих зелених насаджень. Дерева та чагарники, що мають аварійний стан або перешкоджають реалізації проєктних рішень, підлягають видаленню відповідно до встановлених вимог природоохоронного законодавства. Одночасно проєктом передбачається створення нових озелених зон, призначених для відпочинку дітей, проведення творчих заходів та формування комфортного середовища навколо навчального закладу.

Природний рельєф ділянки характеризується незначними перепадами відміток, що створює сприятливі умови для розміщення будівлі школи та організації прилеглого простору. Разом з тим проєктними рішеннями передбачено виконання вертикального планування території з урахуванням нормативних вимог щодо доступності, безпеки пересування та відведення поверхневих вод. Організація системи водовідведення забезпечить захист території від перезволоження та сприятиме довговічній експлуатації будівлі й елементів благоустрою (рис. 2.4).

Рисунок 2.4. Опорний план

Будівля школи розташована у центральній частині ділянки та має замкнену об'ємно-планувальну структуру з внутрішнім двором. Таке рішення сприяє формуванню захищеного рекреаційного простору, ізолюваного від шуму міських магістралей та несприятливих зовнішніх впливів. Внутрішній двір призначений для відпочинку учнів, проведення творчих заходів та організації відкритих навчальних активностей.

Основний підхід до будівлі організовано з боку вул. Ключківської. Навколо об'єкта передбачено мережу пішохідних доріжок із твердим покриттям, що забезпечують безперешкодний доступ до всіх функціональних зон території. Планувальні рішення враховують вимоги інклюзивності та безбар'єрного пересування маломобільних груп населення.

На ділянці розміщено багатофункціональний спортивний майданчик, призначений для проведення занять з фізичної культури, спортивних ігор та активного дозвілля учнів. Навколо майданчика передбачено безпечні пішохідні зв'язки та озеленені території, що створюють комфортні умови для його експлуатації.

Для транспортного обслуговування закладу проєктом передбачено відкриту автостоянку для тимчасового зберігання автомобілів працівників і відвідувачів школи. Поряд із будівлею організовано господарський під'їзд та майданчик для завантаження і розвантаження матеріалів, необхідних для функціонування закладу. Господарська зона відокремлена від основних шляхів руху учнів, що підвищує рівень безпеки на території (рис. 2.5).

Значна увага приділена благоустрою та озелененню ділянки. По периметру території передбачено висадження дерев, декоративних кущів і влаштування газонів, які виконують санітарно-захисну, естетичну та рекреаційну функції. Озеленення сприяє покращенню мікроклімату, зменшенню рівня шуму та формуванню сприятливого середовища для перебування дітей.

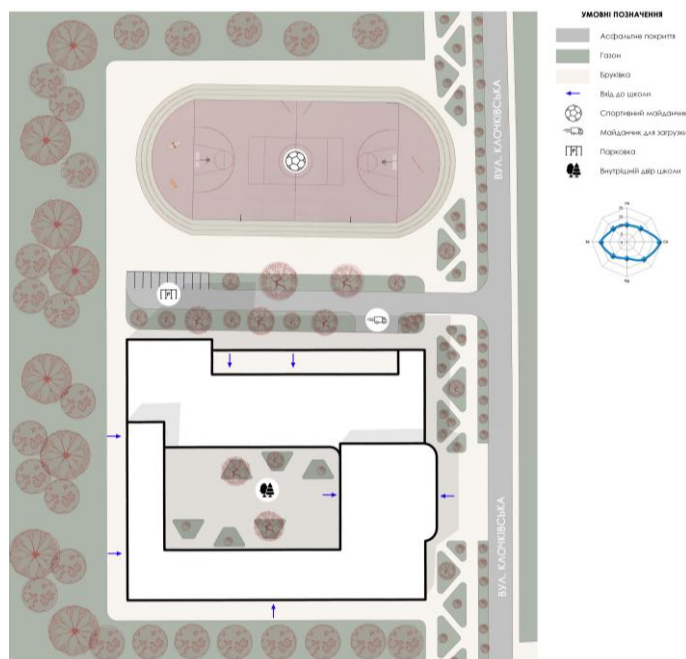

Рисунок 2.5. Генеральний план

Покриття території представлено асфальтобетонними проїздами, тротуарами з бруківки та озелененими ділянками. Прийняті рішення забезпечують зручну експлуатацію об'єкта, ефективну організацію функціональних зон та гармонійну інтеграцію дитячої школи мистецтв у навколишнє міське середовище.

Система інженерного забезпечення території включає комплекс технічних рішень, необхідних для ефективного функціонування дитячої школи мистецтв. Об'єкт підключається до міських мереж водопостачання та каналізування, що гарантує надійне забезпечення господарсько-питних потреб і відведення стічних вод. Для організації поверхневого водовідведення передбачено влаштування мережі дощової каналізації, яка забезпечує збір та відведення атмосферних опадів з території ділянки.

2.3. Об'ємно-просторове рішення дитячої школи мистецтв

Проектні рішення щодо планування будівлі дитячої школи мистецтв прийняті з урахуванням функціонального зонування закладу, вимог безпеки та комфорту користувачів. Просторова структура об'єкта забезпечує ефективну організацію навчального процесу, проведення мистецьких занять і творчих заходів різного формату. Об'ємно-планувальне рішення будівлі

дитячої школи мистецтв сформовано відповідно до сучасних вимог, що висуваються до закладів мистецької освіти, з урахуванням специфіки навчально-творчого процесу та потреб різних вікових груп учнів [13; 14].

Будівля дитячої школи мистецтв має індивідуальне об'ємно-планувальне вирішення з формуванням напівзамкненого внутрішнього простору. Конфігурація споруди в плані наближена до П-подібної форми, що дозволяє організувати внутрішній двір для відпочинку, проведення творчих заходів та рекреаційної діяльності учнів.

Максимальні розміри будівлі в плані становлять 75,0 м у довжину та 12,0 м у ширину. Проектом передбачено максимально три надземні поверхи та підземний рівень, у якому розміщуються технічні й допоміжні приміщення. Висота підземного поверху прийнята 2,9 м, тоді як висота кожного надземного рівня становить 4,0 м. Відмітка найвищої точки будівлі від рівня землі досягає 13,8 м, що відповідає функціональним та містобудівним вимогам до об'єкта (рис. 2.6; 2.7).

Рисунок 2.6. Загальний вигляд дитячої школи мистецтв

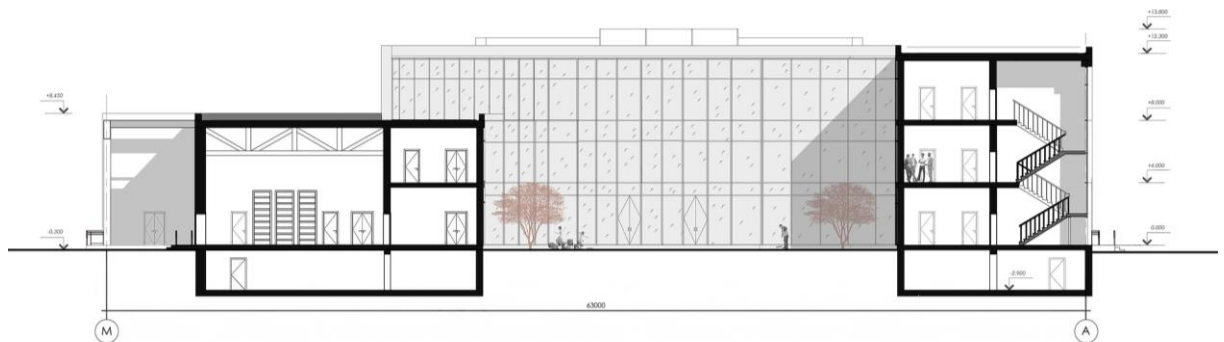

Рисунок 2.7. Розріз

Функціональне зонування:

Підземний рівень призначений для розміщення технічних, інженерних і допоміжних приміщень, необхідних для забезпечення функціонування будівлі. Крім того, відповідно до вимог безпеки, підземний поверх передбачено використовувати як тимчасове укриття для учнів, викладачів та персоналу закладу під час виникнення надзвичайних ситуацій або оголошення сигналу цивільного захисту.

Перший поверх призначений для розміщення основних громадських, навчальних та адміністративних приміщень дитячої школи мистецтв. Тут передбачено вхідну групу з вестибюлем і гардеробними, адміністративний блок, навчальні класи для проведення теоретичних занять, а також творчі майстерні.

Для забезпечення фізичного розвитку учнів проєктом передбачено спортивний зал із допоміжними приміщеннями, а також плавальний басейн із роздягальнями, душовими та санітарними вузлами. Крім того, на першому поверсі знаходяться буфет для учнів і персоналу, службові, господарські та технічні приміщення, необхідні для належного функціонування закладу. (рис. 2.8).

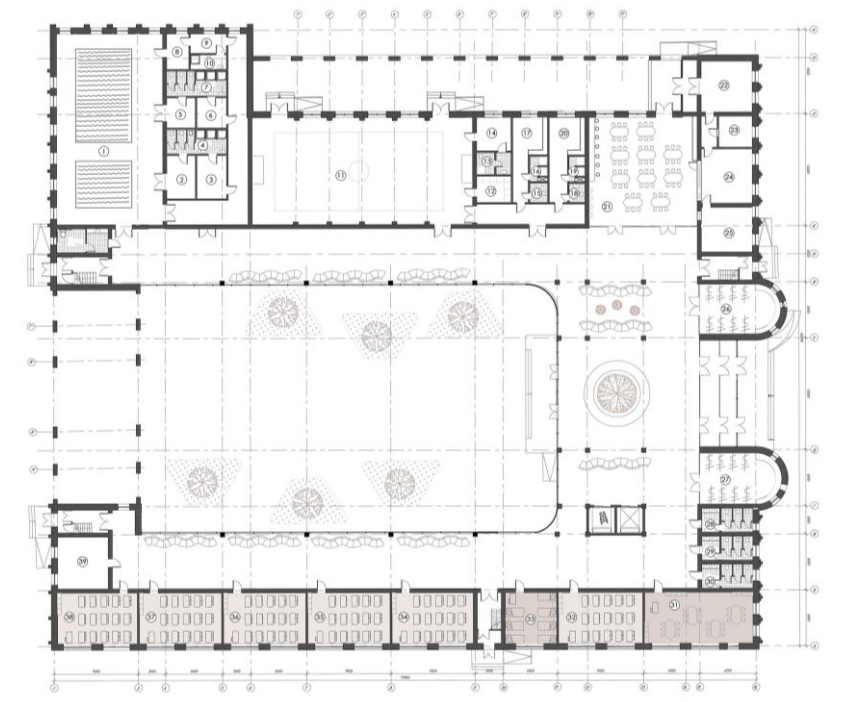

Рисунок 2.8. План на від. 0,000

Другий поверх призначений для розміщення основних навчально-творчих приміщень дитячої школи мистецтв. На цьому рівні розташовані музичні класи для індивідуальних і групових занять, художня та скульптурна майстерні, майстерня декоративно-ужиткового мистецтва і рукоділля, приміщення для занять юних натуралістів, фотовідеостудія та комп'ютерний клас. Також на поверсі передбачено виставковий зал для експонування творчих робіт учнів, бібліотеку з читальною зоною та простори для самостійної роботи.

Для організації культурно-мистецьких заходів проєктом заплановано актову залу, призначену для проведення концертів, театральних постановок, конкурсів, конференцій та інших творчих подій (рис. 2.9).

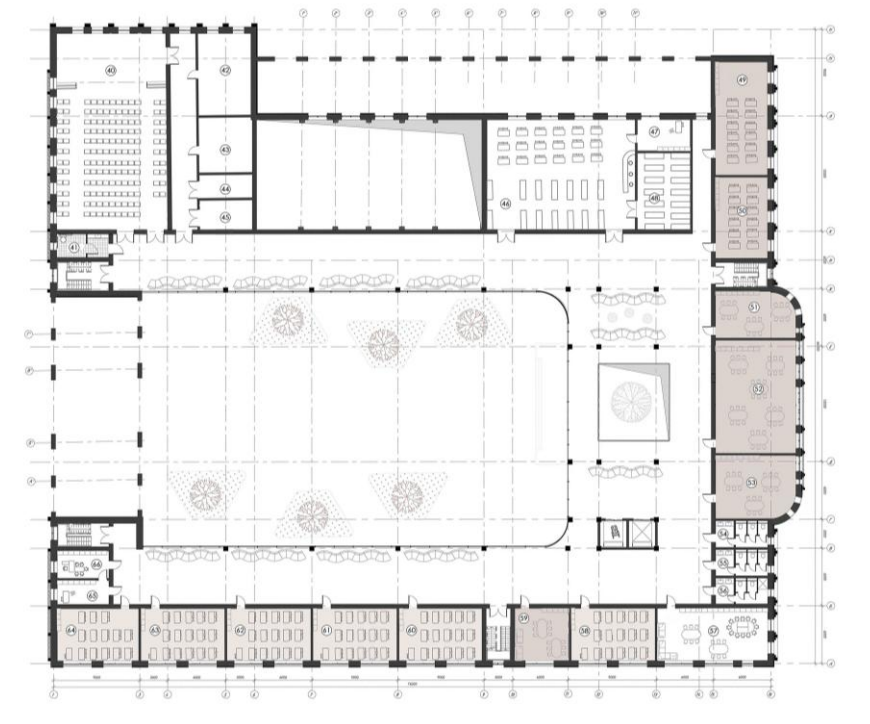

Рисунок 2.9. План на від. +4,000

Третій поверх має меншу площу порівняно з першим і другим поверхами, що зумовлено прийнятим архітектурно-планувальним рішенням будівлі. На цьому рівні розташовані навчальні класи для проведення індивідуальних та групових занять, призначені для розвитку творчих здібностей учнів за різними мистецькими напрямками. Планувальна структура поверху забезпечує комфортні умови для навчального процесу, самостійної

роботи та творчої діяльності вихованців школи. Також тут передбачені допоміжні приміщення для зберігання навчальних матеріалів та обладнання, необхідного для проведення занять (рис. 2.10).

Для забезпечення належних санітарно-гігієнічних умов на кожному поверсі будівлі запроєктовано санітарні вузли для учнів, викладачів і відвідувачів. Їх розміщення забезпечує зручний доступ із будь-якої функціональної зони будівлі та відповідає вимогам чинних будівельних норм. Крім того, передбачено окремі санітарні приміщення, адаптовані для маломобільних груп населення, що сприяє створенню безбар'єрного та інклюзивного освітнього середовища.

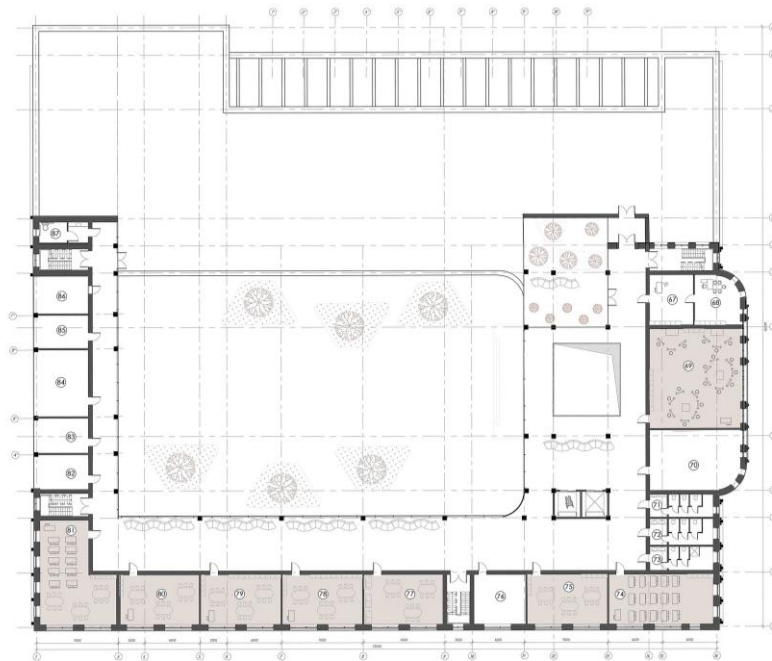

Рисунок 2.10. План на від. +8,000

Доступність середовища

Під час проєктування дитячої школи мистецтв особливу увагу приділено створенню безбар'єрного та інклюзивного середовища для всіх категорій користувачів, зокрема маломобільних груп населення. Для забезпечення доступності будівлі передбачено комплекс архітектурно-планувальних і технічних заходів згідно з ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд», а саме:

- влаштування пандусів на основних шляхах руху та при входах до

будівлі;

- встановлення пасажирських ліфтів і підйомних платформ для забезпечення доступу до всіх функціональних зон;
- організацію безбар'єрних входних груп без перепадів висот та інших перешкод;
- забезпечення нормативної ширини дверних прорізів, коридорів, проходів і зон маневрування;
- облаштування санітарних вузлів, адаптованих для осіб з інвалідністю;
- використання тактильних показчиків, інформаційних табличок, контрастного маркування та інших засобів навігації.

Прийняті рішення спрямовані на створення комфортних і безпечних умов перебування в будівлі для всіх відвідувачів незалежно від їхніх фізичних можливостей.

Вертикальні зв'язки

Вертикальне сполучення між поверхами забезпечується чотирма сходовими клітками та пасажирським ліфтом вантажопідйомністю 1000 кг. Таке рішення забезпечує зручне переміщення учнів, викладачів, відвідувачів і обслуговуючого персоналу між усіма рівнями будівлі.

Евакуація та пожежна безпека

Планувальне рішення будівлі передбачає безпечну та швидку евакуацію людей у разі виникнення надзвичайної ситуації. Евакуаційні шляхи організовані через сходові клітки, які відокремлені від основних коридорів і громадських просторів протипожежними конструкціями. Усі евакуаційні виходи мають необхідну пропускну здатність та відповідають вимогам чинних нормативних документів.

Для видалення продуктів горіння та запобігання задимленню шляхів евакуації проєктом передбачено систему димовидалення, що включає вентиляційні отвори у покрівлі та механічні вентилятори з автоматичним запуском у разі пожежі. Двері на шляхах евакуації відкриваються у напрямку виходу з будівлі, що забезпечує безпечне переміщення людей під час

евакуації. Крім того, будівля обладнується системами автоматичної пожежної сигналізації, оповіщення про пожежу та первинними засобами пожежогасіння.

Покрівля

Покрівля будівлі запроєктована комбінованого типу та складається з плоских і скатних ділянок. Плоска частина має ухил $i = 0,03$, що забезпечує організоване відведення атмосферних опадів. Скатна покрівля виконана з ухилом $i = 0,75$ та обладнана мансардними вікнами трикутної форми, які забезпечують додаткове природне освітлення внутрішніх приміщень.

Система водовідведення прийнята комбінованою та включає внутрішній і зовнішній організований водостік, що забезпечує ефективне відведення дощових і талих вод з поверхні покрівлі та захист конструкцій будівлі від зволоження.

За умовну відмітку $\pm 0,000$ прийнято рівень чистої підлоги першого поверху будівлі.

2.4. Архітектурно-конструктивне рішення дитячої школи мистецтв

Запроєктована будівля має комбіновану конструктивну систему, яка включає монолітний залізобетонний каркас (колони, плити перекриття та діафрагми жорсткості) і заповнення стін дрібнорозмірними елементами. Основою конструктивної схеми є безригельний каркас із плоскими перекриттями без балок і капітелей, що забезпечує свободу планувальних рішень.

Загальна просторова стійкість споруди формується за рахунок спільної роботи вертикальних і горизонтальних елементів каркасу, діафрагм жорсткості та ядра жорсткості, розміщеного в зоні сходово-ліфтового блоку.

Фундаменти під колони виконані у вигляді монолітних залізобетонних стовпчастих елементів, тоді як стінові конструкції спираються на монолітні стіни підвалу. Несуча система будівлі повністю реалізована в монолітному

залізобетоні з плитними перекриттями.

Зовнішні стіни прийняті як самонесучі та виконані з багатошарової кладки з пінобетону з теплоізоляцією з екструдованого пінополістиролу. Стіни сходових кліток запроєктовані з цегли товщиною 380 мм для забезпечення необхідної межі вогнестійкості. Внутрішні перегородки виконуються з глиняної цегли на цементно-піщаному розчині з подальшим оздобленням штукатуркою.

Сходові клітки передбачені зі збірних залізобетонних елементів, а сходові марші з проміжними площадками виконуються з монолітного залізобетону з подальшим облицюванням керамічною плиткою. Кут нахилу сходів становить 1:2. Для забезпечення безпеки встановлюються металеві огороження висотою 0,9 та 0,7 м з дерев'яними поручнями.

У будівлі передбачено плоска покрівля яка виконується як тришаровий рулонний килим на бітумній основі з гравійним захистом верхнього шару; пароізоляція реалізується поліетиленовою плівкою.

Внутрішній водовідвід на плоскій покрівлі здійснюється через систему воронок, стояків і трубопроводів із відведенням дощової води до міської зливової каналізації, що запобігає накопиченню вологи біля фундаментів.

На перших двох поверхах передбачено фасадне скління на основі металевого каркасу, що формує сучасний архітектурний образ будівлі. Віконні блоки виконані з ПВХ-профілю з трикамерним енергозберігаючим склінням.

Зовнішні двері прийняті металопластикові двостулкові зі скляними вставками, внутрішні – дерев'яні одностулкові.

Підлогові покриття прийняті залежно від функціонального призначення приміщень: у вестибюлях і коридорах використовується мозаїчна плитка, у вологих приміщеннях – керамічна, у навчальних — лінолеум або паркетна дошка.

Навколо будівлі передбачається вимощення шириною 1 м з асфальтобетону з ухилом 0,03 для ефективного відведення поверхневих вод.

Внутрішнє оздоблення включає покращене штукатурення з подальшим фарбуванням, облицювання санвузлів керамічною плиткою, а також фарбування дерев'яних і металевих елементів захисними лакофарбовими матеріалами у два шари.

4. ТЕХНІКО-ЕКОНОМІЧНІ ПОКАЗНИКИ

4.1. Загальна концепція

Дитяча школа мистецтв – це сучасний освітньо-культурний простір, орієнтований на розвиток творчих здібностей дітей та молоді. Проєкт поєднує навчальні, мистецькі та громадські функції, створюючи комфортне середовище для мистецької освіти, проведення культурних заходів і творчої взаємодії. Будівля розташована по вул. Ключковська у зоні активної міської забудови та має зручні пішохідні й транспортні зв'язки. Архітектурна концепція базується на принципах відкритості, функціональності та інтеграції внутрішнього простору із зовнішнім середовищем.

Архітектурно-планувальні характеристики

Поверховість: 3 надземні поверхи + підземний технічний рівень

Загальна площа: близько 6850 м²

Функціональне зонування

Перший поверх:

- головний вестибюль із рецепцією та зоною очікування;
- виставковий простір для учнівських робіт і тимчасових експозицій;
- кафе та зона відпочинку для відвідувачів;
- інформаційний простір і гардероб;
- спортивний зал;
- басейн.

Другий поверх:

- навчальні аудиторії для занять музикою, живописом, графікою та декоративно-прикладним мистецтвом;

- лекційний зал із можливістю трансформації простору;
- бібліотека та медіа тека;
- приміщення для викладачів та адміністрації

Третій поверх

- майстерні для кераміки, скульптури, цифрового мистецтва та дизайну;
- репетиційні класи для музичних і театральних занять;
- студія звукозапису та мультимедійний клас
- простори для індивідуальної творчої роботи учнів

Підземний рівень:

- технічні приміщення будівлі;
- побутові приміщення персоналу;
- захисне укриття з аварійним виходом

Особливості архітектурного рішення

Природне освітлення: використання фасадного скління та дахових ліхтарів для максимального доступу денного світла

Акустика: застосування адаптивних акустичних матеріалів для музичних і театральних приміщень

Енергоефективність: сучасні системи вентиляції, рекуперації повітря та енергоощадного опалення

Озеленення: експлуатований дах та інтеграція зелених зон у громадський простір

Інтеграція з міським середовищем: прилегла площа використовується для проведення виставок, творчих заходів та відкритих мистецьких активностей

ЗВЕДЕНИЙ КОШТОРИС № 1

на проєктні, науково-проєктні, вишукувальні роботи

Форма № 1-П

Дитяча школа мистецтв
(найменування об'єкта будівництва)

Найменування проєктної
(науково-проєктної,
вишукувальної) організації

п.п.	Ч.к. проєктування і перелік виконуваних робіт	Найменування об'єкта будівництва або виду робіт	№№ кошторисів з узагальненнями	Повна вартість робіт, тис.грн.			
				вишукувальних	проєктних (науково-проєктних)	додаткових	всього
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Робоча документація	Дитяча школа мистецтв	1-1		2044,709		2044,709
	Разом				2044,709		2044,709
	ПДВ 20%	(2 044 709 - 0) * 0,2					408,942
	Всього з урахуванням ПДВ	3					2453,651

Всього за зведеним кошторисом 3 651,00 грн. (два мільйони чотириста п'ятдесят три тисячі шістсот п'ятдесят а гривня 00 копійок)

(сума прописом)

Керівник проєктної організації

(підпис)

(ПІБ)

Головний інженер проєкту

(підпис)

(ПІБ)

Кошторис склав

(підпис)

Бура В.В.

(ПІБ)

М.П.

" _____ 20 ____

КОШТОРИС № 1-1

на проєктні, науково-проєктні, вишукувальні роботи

Форма № 2-П

Дитяча школа мистецтв

(найменування об'єкта будівництва, стадії проєктування, виду проєктних, науково-проєктних,

Найменування проєктної (науково-
ектної, вишукувальної) організації

п.п.	Характеристика об'єкта будівництва або виду робіт	Назва документу обґрунтування та №№ частин, глав, таблиць,	Розрахунок вартості	Вартість, грн
1	2	3	4	5
1	Дитячі школи мистецтв Розрахунковий показник: 6850 (1 м2 загальної площі основних приміщень і будівель)	ЗЦПРБ-90 Розділ 39, табл.39-6 п.4 А=6960,00; В=4,10; Розр.показ.: Х=6850 Коефіцієнти: К1=1,19 (КНУ Настанова з визначення вартості ПВР (наказ №281), Додаток 7, таблиця 1). К2=39,14 (КНУ Настанова з визначення вартості ПВР (наказ №281), Додаток 7, таблиця 3).	$(A + B * X) * K1 * K2$ $(6\,960,00 + 4,10 * 6\,850,00) * 1,19 * 39,14$	1632277
2	Сховище на кількість переховуваних понад 150 до 300 Розрахунковий показник: 300 (1 переховуваний)	ЗЦПРБ-90 Розділ 59, табл.59-1 п.2 А=7178,00; В=8,90; Розр.показ.: Х=300 Коефіцієнти: К1=1,07 (КНУ Настанова з визначення вартості ПВР (наказ №281), Додаток 7, таблиця 1). К2=39,14 (КНУ Настанова з визначення вартості ПВР (наказ №281), Додаток 7, таблиця 3).	$(A + B * X) * K1 * K2$ $(7\,178,00 + 8,90 * 300,00) * 1,07 * 39,14$	412432
	Разом за кошторисом			2044709

Всього за кошторисом 2 044 709,00 грн. (два мільйони сорок чотири тисячі сімсот дев'ять гривень
опійок)

(сума прописом)

Головний інженер
проєкту

(підпис)

(ПІБ)

Кошторис склав

(підпис)

Бура В.В.

(ПІБ)

5. ОХОРОНА ПРАЦІ

5.1. Забезпечення охорони праці на законодавчому рівні

Охорона праці в дитячій школі мистецтв по вул. Ключковська, м. Харків під час експлуатації об'єкта має забезпечувати створення безпечних і нешкідливих умов праці для педагогічних працівників, адміністративного персоналу та інших працівників закладу. Особливого значення питання безпеки набувають в умовах воєнного стану, коли до традиційних виробничих ризиків додаються загрози, пов'язані з можливими ракетними ударами, обстрілами, повітряними тривогами та пошкодженням об'єктів критичної інфраструктури.

Правові та організаційні основи охорони праці в закладі визначаються Законом України «Про охорону праці», Кодексом законів про працю України, Законом України «Про освіту», Законом України «Про повну загальну середню освіту», Законом України «Про правовий режим воєнного стану», а також іншими нормативно-правовими актами з питань безпеки праці, цивільного захисту та пожежної безпеки.

Організація роботи з охорони праці в дитячій школі мистецтв здійснюється також відповідно до Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 1669. Дія цього Положення поширюється на заклади дошкільної, загальної середньої, професійної (професійно-технічної), позашкільної, спеціалізованої, фахової передвищої, вищої та післядипломної освіти, а також на установи, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України. Оскільки дитяча школа мистецтв належить до закладів позашкільної освіти, її діяльність у сфері охорони праці повинна відповідати вимогам зазначеного Положення.

Відповідно до вимог Положення № 1669 керівник закладу освіти забезпечує функціонування системи управління охороною праці, організовує навчання та інструктажі працівників, контролює дотримання вимог безпеки під час освітнього процесу, проводить профілактичну роботу щодо

запобігання травматизму, а також забезпечує виконання заходів цивільного захисту та пожежної безпеки. Особлива увага приділяється створенню безпечних умов перебування дітей у навчальних приміщеннях, концертних залах, хореографічних класах та майстернях образотворчого мистецтва.

В умовах воєнного стану вимоги Положення набувають особливої актуальності, оскільки адміністрація закладу повинна забезпечувати готовність працівників до дій під час сигналу «Повітряна тривога», організовувати евакуацію учасників освітнього процесу до захисних споруд та проводити відповідні тренування з питань безпеки життєдіяльності і цивільного захисту.

Відповідно до вимог законодавства роботодавець зобов'язаний забезпечити функціонування системи управління охороною праці, організувати проведення інструктажів, навчання та перевірки знань працівників з питань охорони праці, забезпечити належний технічний стан будівель, споруд, інженерних мереж та обладнання, а також здійснювати контроль за дотриманням працівниками вимог безпеки.

Основною категорією працівників дитячої школи мистецтв є педагогічні працівники: викладачі музичних дисциплін, образотворчого мистецтва, хореографії, театрального мистецтва та концертмейстери. Їхня праця належить до категорії розумової та творчої діяльності, однак супроводжується впливом низки шкідливих і небезпечних факторів. До них належать значне психоемоційне навантаження, висока відповідальність за життя та здоров'я дітей, тривала робота в положенні сидючи або стоячи, підвищене навантаження на органи слуху при проведенні музичних занять, напруження голосового апарату під час викладання, а також робота з персональними комп'ютерами та мультимедійним обладнанням.

Для викладачів музичних дисциплін характерним фактором є вплив шуму від музичних інструментів та звуковідтворювальної апаратури. Для викладачів образотворчого мистецтва додатковими факторами можуть бути використання художніх матеріалів, клеїв, фарб та розчинників. Педагоги

хореографічного відділення зазнають значних фізичних навантажень під час демонстрації рухів та проведення практичних занять.

В умовах воєнного стану до професійних ризиків додаються небезпеки, пов'язані з можливими надзвичайними ситуаціями воєнного характеру. Для закладів освіти м. Харкова актуальними є ризики ракетних ударів, застосування безпілотних літальних апаратів, руйнування будівельних конструкцій, перебоїв електро-, водо- та тепlopостачання. Значний вплив на працівників також справляють психоемоційні навантаження, пов'язані з постійною загрозою життю та необхідністю організації безпечної евакуації дітей під час сигналу «Повітряна тривога».

З метою мінімізації зазначених ризиків у закладі повинні бути розроблені та затверджені інструкції щодо дій працівників під час виникнення надзвичайних ситуацій, організовано систему оповіщення про повітряну тривогу, визначено маршрути евакуації та місця укриття учасників освітнього процесу. Працівники повинні проходити відповідні інструктажі та тренування з питань цивільного захисту і дій у разі виникнення воєнних загроз.

Важливою складовою забезпечення охорони праці є дотримання вимог пожежної безпеки відповідно до чинних нормативних документів. Приміщення школи мистецтв повинні бути забезпечені первинними засобами пожежогасіння, евакуаційними виходами, планами евакуації та справними системами аварійного освітлення. Особлива увага приділяється безпечній експлуатації електрообладнання, музичної апаратури, комп'ютерної техніки та освітлювальних приладів.

Забезпечення охорони праці в дитячій школі мистецтв повинно ґрунтуватися на комплексному виконанні вимог законодавства у сфері охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту. В умовах воєнного стану пріоритетним завданням є створення безпечних умов праці для педагогічних працівників та забезпечення захисту учасників освітнього процесу від загроз воєнного характеру.

5.2. Аналіз умов праці та виявлення потенційних небезпек на об'єкті проектування

Дитяча школа мистецтв по вул. Клочківська, м. Харків є закладом позашкільної освіти, у якому здійснюється навчання дітей за напрямками музичного, хореографічного, театрального та образотворчого мистецтва. Під час експлуатації будівлі важливим завданням є створення безпечних та комфортних умов праці для педагогічних працівників, адміністрації та допоміжного персоналу. Для цього необхідно провести аналіз умов праці та визначити потенційні небезпеки, які можуть негативно впливати на здоров'я працівників і безпеку освітнього процесу.

Одним із основних факторів виробничого середовища є мікроклімат навчальних приміщень. Для забезпечення комфортних умов праці температура повітря в аудиторіях, класах та службових приміщеннях повинна відповідати санітарним нормам і підтримуватися в межах 18 – 22 °С у холодний період року та 22 – 25 °С у теплий період. Відносна вологість повітря має становити 40 – 60 %, а швидкість руху повітря не повинна створювати відчуття протягів. Порушення параметрів мікроклімату може призвести до погіршення самопочуття працівників, зниження працездатності, підвищення втомлюваності та збільшення ризику захворювань органів дихання.

Важливе значення для підтримання нормативних параметрів мікроклімату має система вентиляції. У навчальних приміщеннях школи мистецтв необхідно забезпечити ефективний повітрообмін шляхом природної або механічної вентиляції. Особливо актуальним це є для музичних класів, де одночасно можуть перебувати викладачі та значна кількість учнів, а також для класів образотворчого мистецтва, де використовуються фарби, лаки, клеї та інші матеріали, що можуть виділяти шкідливі речовини. Недостатня вентиляція призводить до накопичення вуглекислого газу, погіршення якості повітря та зниження концентрації уваги працівників і учнів.

Суттєвий вплив на умови праці має ергономічна організація робочих

місць. Робота педагогічних працівників пов'язана з тривалим перебуванням у статичних позах, використанням комп'ютерної техніки, веденням документації та проведенням занять. Невідповідність меблів антропометричним характеристикам працівників, неправильне розташування комп'ютерної техніки, недостатня площа робочого місця або незручне розміщення обладнання можуть спричиняти підвищене навантаження на опорно-руховий апарат, погіршення зору та розвиток професійної втоми. Для викладачів музичних дисциплін додатковим фактором є навантаження на органи слуху та голосовий апарат, а для викладачів хореографії – підвищене фізичне навантаження під час демонстрації вправ та рухів.

До потенційних небезпек на об'єкті належать також електротехнічні ризики, пов'язані з використанням музичних інструментів, звукової апаратури, комп'ютерної техніки, проєкторів та освітлювального обладнання. У разі несправності електромереж або порушення правил експлуатації обладнання існує ризик ураження електричним струмом або виникнення пожежі.

Окрему групу небезпек становлять психофізіологічні фактори. Праця педагогічних працівників характеризується високим рівнем відповідальності, необхідністю постійної взаємодії з дітьми та батьками, значним емоційним навантаженням і необхідністю підтримання високої концентрації уваги. Тривале психоемоційне напруження може призводити до професійного вигорання, зниження працездатності та погіршення стану здоров'я працівників.

Особливу увагу під час аналізу умов праці необхідно приділяти загрозам військового характеру, які є актуальними для м. Харкова в умовах воєнного стану. До основних небезпек належать ракетні та артилерійські обстріли, удари безпілотними літальними апаратами, руйнування будівельних конструкцій внаслідок вибухових хвиль, пошкодження систем електро-, водо- та теплопостачання, а також виникнення пожеж у результаті бойових дій. Під час повітряної тривоги працівники та учні повинні оперативно

переміщуватися до захисних споруд або найпростіших укриттів, що створює додаткове фізичне та психологічне навантаження на персонал.

Важливим фактором ризику є також психологічний вплив воєнних загроз. Постійне перебування в умовах небезпеки, часті сигнали повітряної тривоги та необхідність переривання освітнього процесу можуть викликати стрес, тривожність та емоційне виснаження працівників. Тому під час організації охорони праці необхідно враховувати не лише технічні та санітарно-гігієнічні аспекти безпеки, а й заходи психологічної підтримки персоналу.

Таким чином, основними потенційними небезпеками на об'єкті проектування є відхилення параметрів мікроклімату від нормативних значень, недостатня ефективність вентиляції, ергономічні недоліки робочих місць, електротехнічні та пожежні ризики, психофізіологічні навантаження, а також загрози воєнного характеру. Виявлені небезпеки потребують подальшої оцінки ризиків та розроблення комплексу організаційних і технічних заходів щодо їх мінімізації.

5.3. Дослідження ризику реалізації потенційних небезпек на об'єкті проектування

На основі проведеної ідентифікації небезпек виконано аналіз ризику їх реалізації під час експлуатації дитячої школи мистецтв по вул. Клочківська, м. Харків. Рівень ризику визначається не лише ймовірністю виникнення небезпечної події, а й можливими наслідками для працівників та учнів закладу. Доцільно спочатку навести таблицю ідентифікованих небезпек (табл. 5.1).

Таблиця 5.1 – Небезпеки ідентифіковані на об'єкті

№	Небезпека	Джерело небезпеки	Можливі наслідки
1	Невідповідність параметрів мікроклімату нормативним вимогам	Недостатнє опалення, перегрів приміщень, несправність систем кондиціонування	Погіршення самопочуття, зниження працездатності, професійна втома
2	Недостатня вентиляція приміщень	Неефективний повітрообмін, велика кількість людей у	Гіпоксія, головний біль, зниження концентрації

		приміщенні	уваги
3	Недостатня освітленість робочих місць	Недостатня кількість світильників, несправність освітлення	Втома органів зору, зниження продуктивності праці
4	Тривале перебування у статичній позі	Проведення занять, робота з документацією та ПК	Захворювання опорно-рухового апарату, швидка втомлюваність
5	Надмірне навантаження на голосовий апарат	Тривале проведення занять та репетицій	Захворювання голосових зв'язок, професійна втома
6	Підвищене шумове навантаження	Музичні інструменти, звукова апаратура	Погіршення слуху, нервово перенапруження
7	Ураження електричним струмом	Електрообладнання, комп'ютерна техніка, музична апаратура	Травмування працівників, опіки, летальні наслідки
8	Пожежа	Коротке замикання, несправність електромережі, необережне поводження з електроприладами	Травмування людей, матеріальні збитки
9	Падіння працівників на одному рівні	Слизька підлога, захаращення проходів	Забої, переломи, тимчасова втрата працездатності
1	Психоемоційне перевантаження	Висока відповідальність, інтенсивна взаємодія з дітьми та батьками	Стрес, професійне вигорання
1	Травмування під час евакуації	Скупчення людей, паніка, недостатня організація евакуації	Забої, травми різного ступеня тяжкості
1	Ракетний удар або атака БПЛА	Воєнні дії на території України	Загибель або травмування людей, руйнування будівлі
1	Вплив вибухової хвилі та уламків	Влучання боєприпасів поблизу будівлі	Травмування працівників та учнів, пошкодження конструкцій
1	Перебої електро-, тепло- та водопостачання	Пошкодження інфраструктури внаслідок воєнних дій	Порушення умов праці, припинення освітнього процесу
1	Психологічний вплив воєнних загроз	Повітряні тривоги, обстріли, постійний стрес	Тривожність, емоційне виснаження, зниження працездатності

Одним із найбільш імовірних ризиків є погіршення параметрів мікроклімату в навчальних приміщеннях. У разі недостатнього опалення в холодний період року або перегрівання приміщень у теплий період можливе зниження працездатності педагогічних працівників, підвищення втомлюваності та погіршення самопочуття. Хоча такі наслідки зазвичай не призводять до тяжких травм, тривалий вплив несприятливого мікроклімату

негативно позначається на стані здоров'я персоналу та ефективності освітнього процесу.

Значним є ризик, пов'язаний із недостатньою ефективністю вентиляції. У приміщеннях, де одночасно перебуває велика кількість учнів та працівників, можливе накопичення вуглекислого газу та погіршення якості повітря. Наслідком цього можуть бути головний біль, сонливість, зниження концентрації уваги та швидка втомлюваність працівників. Особливо актуальним цей ризик є для музичних класів та концертних залів.

Для педагогічних працівників характерним є ризик розвитку професійних захворювань, пов'язаних із тривалим перебуванням у статичних робочих позах. Викладачі значну частину робочого часу проводять сидячи за інструментом, комп'ютером або стоячи під час проведення занять. За відсутності належної організації робочого місця можуть виникати захворювання опорно-рухового апарату, погіршення постави та хронічні болі у спині й шиї.

Для викладачів музичних дисциплін існує ризик надмірного навантаження на органи слуху та голосовий апарат. Тривале перебування в умовах підвищеного рівня шуму під час занять і репетицій може спричиняти погіршення слуху, а постійне голосове навантаження – професійні захворювання голосових зв'язок. Ризик реалізації цих небезпек зростає за відсутності регламентованих перерв та раціонального режиму праці.

Під час експлуатації електрообладнання, комп'ютерної техніки, музичної апаратури та освітлювальних приладів існує ризик ураження електричним струмом. За належного технічного обслуговування та дотримання правил електробезпеки ймовірність виникнення таких подій є відносно невисокою, проте можливі наслідки можуть бути досить серйозними, включаючи важкі травми та виникнення пожеж.

Окрему увагу необхідно приділити пожежній безпеці. Наявність значної кількості електричного обладнання, меблів, паперової документації та оздоблювальних матеріалів створює умови для швидкого поширення пожежі

у разі її виникнення. Незважаючи на відносно невисоку ймовірність такої події, можливі наслідки характеризуються високим рівнем небезпеки для життя і здоров'я людей.

Суттєвим фактором ризику є психоемоційне навантаження педагогічних працівників. Постійна взаємодія з учнями та батьками, висока відповідальність за результати навчання і безпеку дітей, необхідність адаптації до змінних умов освітнього процесу можуть призводити до розвитку професійного стресу та емоційного вигорання. Цей ризик є одним із найбільш поширених для працівників освітньої сфери.

В умовах воєнного стану найбільш небезпечними є ризики військового характеру. Для м. Харкова характерною є загроза ракетних ударів, атак безпілотних літальних апаратів та інших засобів ураження. Реалізація таких небезпек може призвести до руйнування будівлі, виникнення пожеж, пошкодження інженерних мереж, а також травмування або загибелі людей. Хоча частота виникнення подібних подій не піддається точному прогнозуванню, тяжкість можливих наслідків визначає необхідність приділення їм першочергової уваги.

Крім безпосередньої фізичної загрози, воєнні дії спричиняють значний психологічний вплив на працівників. Часті повітряні тривоги, необхідність евакуації до укриття, постійна невизначеність та загроза обстрілів підвищують рівень тривожності та емоційного напруження. Це може негативно впливати на працездатність персоналу та якість виконання професійних обов'язків.

Отже, результати аналізу свідчать, що найбільш актуальними ризиками для дитячої школи мистецтв є психофізіологічні навантаження, порушення параметрів мікроклімату, ризики, пов'язані з експлуатацією електрообладнання та пожежною безпекою, а також загрози військового характеру. Найбільшу небезпеку становлять саме воєнні ризики через можливість виникнення надзвичайних ситуацій із тяжкими наслідками для життя та здоров'я працівників і учнів закладу. Це обумовлює необхідність

розроблення комплексу організаційних, технічних та інженерних заходів щодо зниження рівня зазначених ризиків.

5.4. Розробка організаційно-технічних, архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на покращення умов праці на об'єкті проектування

На підставі проведеного аналізу умов праці та виявлених небезпек розроблено комплекс організаційно-технічних та архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на підвищення рівня безпеки праці, збереження здоров'я працівників і забезпечення безпечного освітнього процесу в дитячій школі мистецтв по вул. Клочківська, м. Харків.

До організаційних заходів належить удосконалення системи управління охороною праці в закладі. Для цього необхідно забезпечити своєчасне проведення вступного, первинного, повторного, позапланового та цільового інструктажів з охорони праці, пожежної безпеки та цивільного захисту. Особлива увага повинна приділятися навчанню працівників правилам дій під час повітряної тривоги, ракетної небезпеки та інших надзвичайних ситуацій воєнного характеру. Доцільним є проведення періодичних практичних тренувань з евакуації працівників та учнів до захисних споруд.

Для зменшення психоемоційного навантаження на педагогічних працівників рекомендується впровадження раціонального режиму праці та відпочинку, дотримання регламентованих перерв між заняттями, рівномірний розподіл навчального навантаження протягом робочого тижня та створення комфортних умов для відпочинку персоналу. Важливим заходом є проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи щодо профілактики професійного вигорання та підтримання психологічного здоров'я працівників.

До технічних заходів належить забезпечення нормативних параметрів мікроклімату в навчальних і адміністративних приміщеннях. Для цього передбачається використання сучасних систем опалення, вентиляції та кондиціювання повітря. Регулярне технічне обслуговування вентиляційних систем дозволить підтримувати необхідний повітрообмін та створювати

сприятливі умови для проведення занять.

З метою покращення умов праці необхідно забезпечити нормативні показники природного та штучного освітлення. Для цього рекомендується використання енергоефективних світлодіодних світильників із рівномірним розподілом світлового потоку, що сприятиме зменшенню втоми органів зору працівників та учнів.

Важливим напрямом є підвищення ергономічності робочих місць. Робочі місця педагогічних працівників повинні бути обладнані зручними столами та кріслами з можливістю регулювання висоти, а комп'ютерна техніка має розміщуватися відповідно до ергономічних вимог. Для викладачів музичних дисциплін доцільно забезпечити можливість зміни робочої пози під час занять та передбачити перерви для зниження навантаження на голосовий апарат і органи слуху.

Для запобігання пожежам необхідно забезпечити справний технічний стан електромереж та електрообладнання, проводити їх періодичний огляд і профілактичні випробування. Приміщення закладу повинні бути оснащені первинними засобами пожежогасіння відповідно до встановлених норм, а шляхи евакуації мають постійно утримуватися вільними та позначатися відповідними знаками безпеки.

Особливого значення для закладу освіти, розташованого в місті Харкові, набувають заходи щодо захисту працівників та учнів від небезпек воєнного характеру. У будівлі необхідно передбачити наявність укриття або забезпечити безпечний доступ до найближчої захисної споруди цивільного захисту. Маршрути евакуації до укриття повинні бути чітко позначені та освітлені. Для оперативного реагування на надзвичайні ситуації рекомендується обладнати приміщення системою оповіщення про повітряну тривогу та резервними джерелами електроживлення для аварійного освітлення.

До архітектурно-планувальних заходів належить забезпечення раціонального зонування приміщень школи мистецтв. Навчальні класи,

концертні та репетиційні приміщення повинні розміщуватися таким чином, щоб забезпечувати безпечне пересування учнів і працівників та мінімізувати вплив шуму на сусідні приміщення. Для музичних класів доцільно передбачити використання звукопоглинальних матеріалів, що дозволить зменшити рівень шумового навантаження.

Також необхідно забезпечити безбар'єрність внутрішнього простору будівлі шляхом облаштування пандусів, поручнів, достатньої ширини проходів та інших елементів доступності. Такі заходи сприятимуть безпечному пересуванню всіх учасників освітнього процесу, зокрема осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Реалізація запропонованих організаційних, технічних та архітектурно-планувальних заходів дозволить покращити умови праці педагогічних працівників, знизити рівень професійних ризиків, підвищити рівень пожежної та електробезпеки, а також забезпечити належний рівень захисту працівників і учнів від загроз воєнного характеру. Це сприятиме створенню безпечного та комфортного освітнього середовища в дитячій школі мистецтв.

5.5. Висновки

У розділі проаналізовано стан охорони праці в дитячій школі мистецтв по вул. Ключківська, м. Харків, з урахуванням особливостей експлуатації закладу в умовах воєнного стану. Визначено основні нормативно-правові вимоги щодо забезпечення безпечних умов праці педагогічних працівників та організації освітнього процесу.

Проведений аналіз умов праці дозволив виявити потенційні небезпеки, пов'язані з параметрами мікроклімату, вентиляцією, ергономікою робочих місць, експлуатацією електрообладнання, психоемоційними навантаженнями та загрозами військового характеру. Встановлено, що найбільшу небезпеку становлять ризики, пов'язані з воєнними діями та необхідністю забезпечення безпеки працівників і учнів під час надзвичайних ситуацій.

Для зниження рівня професійних ризиків запропоновано комплекс

організаційно-технічних та архітектурно-планувальних заходів, спрямованих на покращення умов праці, підвищення рівня безпеки та створення комфортного освітнього середовища. Реалізація запропонованих заходів сприятиме збереженню здоров'я працівників, підвищенню ефективності їхньої роботи та забезпеченню безпечного функціонування закладу освіти.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Juilliard School (Нью-Йорк, Сполучені Штати Америки). Режим доступу: <https://www.nycurbanism.com/brutalnyc/juilliard>
2. Vrå Children and Culture Center (Данія). Режим доступу: <https://www.archdaily.com/1003558/vra-children-and-culture-center-jaja-architects>
3. Палац творчості школярів (Астана, Казахстан). Режим доступу: <https://afos.edu.kz/en/page/about-palace>
4. Київська дитяча академія мистецтв (Україна). Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-11228>
5. Короткий довідник архітектора (Громадянські будинки та споруди). Коваленко Ю. Н., Шевченко В. П., Михайленко І. Д. Київ, «Будівельник», 1975. Режим доступу: <http://kyiv-heritage.com/sites/default/files/>
6. Конструкції будівель і споруд. Книга 1: підручник / Під ред. Гетун Г. В. – Київ: Ліра-К, 2021р. – 816 с. Режим доступу: https://learn.ztu.edu.ua/pluginfile.php/395154/mod_resource/content/
7. Архітектура будівель і споруд: Навчальний посібник / З.І. Котеньова. – Харків:ХНАМГ, 2007.– 170 с. Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/3625/1/%D0%97%D0%98%D0%A12-%D1%83%D0%BA%D1%801.pdf>
8. Основи архітектури і архітектурних конструкцій. Навчальний посібник. Харків: УЦЗ України, 2007.– 257 с.
9. ДБН Б.1.1-22:2017. Склад та зміст плану зонування території (зонінг). – Київ : Мінрегіон України, 2017. Режим доступу: https://architect-zt.gov.ua/files/pdfs/DBN_B.1.1-22-2017.pdf
10. ДБН Б.2.2-12:2019. Планування та забудова територій. – Київ : Мінрегіон України, 2019. Режим доступу: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/07/DBN-B22-12-2019.pdf>
11. ДСТУ-Н Б В.1.1-27:2010 Захист від небезпечних геологічних процесів, шкідливих експлуатаційних впливів, від пожежі. Будівельна кліматологія. Режим доступу:

<https://finance.smr.gov.ua/files/%D0%95%D0%BD%D0%B5%D1%80%D0%B3%D0%BE%D0%B7%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F/dstu-n-b-v11-27-2010-budivelna-klimatologiya.pdf>

12. ДБН А.1.1-15:212. Державні будівельні норми України. Склад і зміст генерального плану міста. Режим доступу: <https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2019/08/DBN-B.1.1-15-2012.-Sklad-ta-zmist-generalnogo-pla.pdf>

13. ДБН В.2.2-9:2018. Державні будівельні норми України. Громадські будинки і споруди. Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=82012

14. ДБН В.2.2-3:2018 Заклади освіти. Будинки і споруди. Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=77080

15. ДБН В.2.2-40:2018 Інклюзивність будівель і споруд Основні положення. Режим доступу: https://dreamdim.ua/wp-content/uploads/2022/08/Zmina1-DBN-V_2_2-40-2018.pdf

16. Нові будівельні норми ДБН В.2.2-5:2023 Захисні споруди цивільного захисту. Режим доступу: <https://clcgroupp.com.ua/blog/novi-budivelni-normy-dbn-v-2-2-52023-zahysni-sporudy-zyvylnoho-zahystu/>

17. ДБН В.1.1-7:2016 Пожежна безпека об'єктів будівництва. Загальні вимоги. Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=68456

18. Наказ Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669 «Про затвердження Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах освіти».

19. Положення про організацію роботи з охорони праці в закладах освіти. Режим доступу: <https://pro-op.com.ua/article/911-polojennya-pro-organzatsyu-roboti-z-ohoroni-prats-v-zakladah-osvti>

20. ДСН 3.3.6.042-99 Санітарні норми мікроклімату виробничих приміщень. Режим доступу: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=14283